

SvD

FOTO: YURI GRIPAS /REUTERS

Utrikesminister Jan Eliasson skakar hand med sin amerikanska motsvarighet Condoleezza Rice. □

Sverige bockar och bugar

Alla bör känna djup oro. Frågan är om Sverige någonsin har agerat mer osjälvständigt inför främmande makt än i våra dagar. Undfallenheten präglar inte bara utrikespolitiken, den sätter också djupa spår i inrikesfrågor, i lagstiftningen och i domstolarna, skriver Åsa Linderborg och Erik Wijk.

Utvecklingen är ett hot mot demokratins grundvalar. Sveriges långvariga tradition av neutralitet och alliansfrihet har aldrig varit helt oproblematiskt och sällan konsekvent.

Men den har tidigare varit en god grund för en relativt självständig hållning gentemot stormakternas ambition att styra världen.

Trots ett inte ringa samarbete med Nato kunde svenska regeringar under kalla kriget understundom rikta skarp kritik mot såväl öst som väst. Vi förde också en relativt oberoende social och ekonomisk politik.

De ekonomiska avregleringarna och anslutningen till EU har varit milstolpar på vägen till en mer osjälvständig svensk hållning. Våra makthavare har beskrivit utvecklingen som oundviklig – den globaliserade ekonomin ger oss inget annat val.

Nu har politikerna degraderat sig själva till administratörer av sin egen maktlöshet. Den förhärskande politiken är antipolitisk.

I själva verket är det enbart fundamentalister – från vänster till höger, religiösa eller icketroende – som tror på måsten i den historiska utvecklingen.

Var och en som inte är determinist måste inse att människan skapar historia, hon följer den inte. Det finns inget som säger att vi måste dela varje uppfattning med västvärldens mäktigare ledare.

Sverige måste inte skrota sin starka folkrättstro och börja applådera varje olagligt angreppskrig och ockupation från den kvarvarande supermakten eller dennes allierade.

Sverige måste inte hjälpa till med leveranser till tortyrcentraler av individer som misstänks misstro den proklamerade världsordningen.

Vi måste inte sätta våra medborgare i husarrest under årtal för att Vita huset säger så. Vi måste inte bryta vårt generella förbud mot vapenexport till krigförande länder när dessa länder stavas USA och Storbritannien.

Och vi behöver inte rakt av klistra in stormakternas förordningar i den svenska författningssamlingen.

Vi behöver inte heller överge vår djupt grundade uppfattning om att man har rätt att göra motstånd mot en ockupationsmakt, genom att i svensk domstol döma utländska motståndsmän till långvariga fängelsestraff på lösa misstankar.

Och vi är inte tvungna att i vissa fall neka misstänkta tillgång till anklagelse och bevis när de utvisas ur landet.

Nyckelbegreppet i de senaste årens utveckling är det av USA proklamerade "globala kriget mot terrorismen".

Åsa Linderborg och Erik Wijk

Läs mer

Här hittar du fler Brännpunktartiklar

Man bör komma ihåg att detta uttryck är lika användbart för Ryssland med dess pågående övergrepp på Tjetjenien och allmänt auktoritära utveckling.

Därtill tjänar det globala militärindustriella komplexet, liksom den hastigt expanderande säkerhetsindustrin, miljarder på alla krig – även de förlorade.

Men även för makten i stort, här i Sverige som i andra länder, med deras tilltagande isolering från folkrörelser och ökande misstro mot väljarna är den doktrinära paranoian en utmärkt förevändning för att urholka demokratin och skärpa kontrollen över medborgarna.

Under sjuttioalet, då terrorismen var vanligare och slog hårt även här i Sverige, fanns det inte tillstymmelse till den hysteri som nu råder. Utvecklingen är mordisk, inhuman, kontraproduktiv och på intet vis nödvändig.

Sverige behöver inte gå i bräsch för att agera Bror Duktig inför EU:s och USA:s herrar. När Europarådet nyligen kritiserade Sverige för hjälp med CIA:s fångtransporter konstaterades att "den svenska hållningen fördunklas ytterligare av att andra länder vägrat samarbeta med CIA i liknande ärenden" (SvD 8/6-06).

Detta är inte en vänster- eller högerfråga. Detta är en ödesfråga för demokratin. Alla bör känna djup oro när svenska regeringen såväl som oppositionen medverkar till att etablera en världsordning som bygger på den starkes rätt, slopandet av folkrätten och åsidosättandet av FN, liksom en inhemsk lag och ordning där rättssäkerheten urholkas och medborgarnas integritet sätts på undantag.

Det är en katastrof att dessa frågor inte ens berörs i den nu pågående valrörelsen.

Åsa Linderborg
historiker och
kulturskribent

Erik Wijk
författare

I dagarna släpps Linderborgs och Wijks bok "Det är rätt att göra motstånd. Kriget och terrorn från Bush till Bodström" på Karneval förlag.

Detta är en utskrift från Svenska Dagbladets nätupplaga, **SvD.se**